

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 8Csp/43/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621201757
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Balážová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2021:6621201757.1

Uznesenie

Okresný súd Lučenec v spore navrhovateľky: C. M. - Z., G. XX.XX.XXXX, E. K. P. T. XXX/XX, XXX XX L.N.G.N., štátna občianka Slovenskej republiky, proti žalovaným: 1/Slovenská sporiteľňa, a.s., IČO: 00 151 653, so sídlom Tomašikova 48, 832 37 Bratislava, 2/Platiť sa oplatí, s.r.o., IČO: 45 684 618, so sídlom Mostova 2, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

- I. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia proti žalovaným 1/ a 2/ v celom rozsahu **z a m i e t a**.
- II. Žalovanému 1/ náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.
- III. Žalovanému 2/ náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka doručila Okresnému súdu Lučenec (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) dňa 14.04.2021 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby „súd žalovanému 1/ uložil zdržať sa výkonu záložného práva do rozhodnutia a skončenia vo veci samej, žalovanému 2/ zdržať sa realizácie dobrovoľnej dražby nehnuteľnosti vo vlastníctve záložcu nachádzajúcej sa v katastrálnom území Lučenec, obec L., okres L., zapísaných v liste vlastníctva č. XXXX vedenom Okresným úradom Lučenec, katastrálny odbor ako byt č. XX na 6.poschodí, vo vchode č. XX na ulici P. T. v bytovom dome súp. č. XXX postavenom na parcele reg. „C“ evidovanej na katastrálnej mape pod parcelným číslom“(ktoré v návrhu neuviedla).

2. Návrh odôvodnila tým, že chce ním dosiahnuť ochranu, lebo výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby je protiústavný. V prípade vykonania dražby by došlo k neprimeranému zásahu do práva na obydlie a do práva na súkromný a rodinný život navrhovateľky. Týmto konaním by bol porušený aj Čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ktorý citovala. Navrhovateľka tvrdila, že spolu so žalovaným 1/ uzatvorili dňa 18.05.2007 Zmluvu o splátkovom úvere č. 0341709640 podľa § 497 až 507 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej „Obchodný zákonník“), pričom záväzok dlžníka bol zabezpečený Zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti podľa § 151a a nasl. zák.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a Mandátnej zmluvy podľa § 566 a nasl. Obchodného zákonníka. Vlastníčkou bytu, ktorý sa stal predmetom zálohu je navrhovateľka.

2.1 Zmluva uzavretá so žalovaným 1/ bola označená ako úverová, ale svojou povahou a podstatou ide výlučne o spotrebiteľskú zmluvu uzavretú medzi podnikateľským a nepodnikateľským subjektom za účinnosti zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov a ustanovenia zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Navrhovateľka tvrdila, že typová - adhézna zmluva nesmie obsahovať neprimerané podmienky, ktoré na škodu spotrebiteľa zakladajú nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi

a navrhovateľka nemohla v žiadnom prípade ovplyvniť zmluvné podmienky, aj keď mala možnosť si zmluvu vopred prečítať, zmluva nebola zložená z individuálne vyjednaných zmluvných podmienok, má zjavné znaky predformulovaných a jasne stanovených podmienok výlučne v prospech veriteľa. Hoci úverová zmluva bola uzavretá podľa Obchodného zákonníka, podľa navrhovateľky je neplatná pre rozpor so zásadami poctivého obchodného styku podľa § 265 Obchodného zákonníka. Každé porušenie zásad poctivého obchodného styku je súčasne v rozpore s dobrými mravmi, lex generalis k lex specialis, čo má za následok neplatnosť takej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

2.2 Podľa navrhovateľky zmluva hrubo porušuje ustanovenia § 53 a 54 Občianskeho zákonníka. Účelom uzatvorenia zmluvy o splátkovom úvere bol poskytnutý úver vo výške 9.759,01 Eur (300.000 Sk) s počtom splátok 239 a výškou splátky 72,10 Eur (2.171 Sk), spracovateľský poplatok vo výške 199,18 Eur (6.000 Sk), poplatok za správu úveru vo výške 2,66 Eur (80 Sk) mesačne. K uvedenej zmluve bola dňa 18.05.2007 uzavretá aj Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti a Mandátna zmluva, vzhľadom na to, že podľa žalovaného 1/ nedošlo k úhrade celého dlhu, pristúpil prostredníctvom žalovaného 2/ k výkonu záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby.

2.3 Za neprijateľné zmluvné podmienky považovala navrhovateľka vyhlásenie spotrebiteľa, že sa oboznámil s VOP, čím podľa nej bolo na spotrebiteľa prenesené dôkazné bremeno v otázke skutočného a riadneho oboznámenia sa s úverovými podmienkami. Práve skryté prenesenie tohto dôkazného bremena má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potencionálnemu uplatneniu práv na súde a v iných štátnych orgánoch. Podľa navrhovateľky uzavretá zmluva zakladá hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

2.4 Podľa navrhovateľky v zmluve absentovali náležitosti, ktoré vyžadovalo ustanovenie § 4 zák. č. 258/2001 Z.z. a to: priemerná RPMN (§ 4 ods. 2 písm. j) a k) citovaného zákona) a tak podľa § 4 ods. 4 vyššie citovaného zákona nemôže veriteľ žiadať od spotrebiteľa úrok alebo poplatky ktoré nie sú uvedené v zmluve. Podľa navrhovateľky poskytnutý spotrebiteľský úver v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) y) a § 10 ods. 1.

2.5 Za ďalšie neprijateľné podmienky považovala podľa § 53 ods. 4 písm. i) Občianskeho zákonníka tie ustanovenia, ktoré umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve. Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka požiadavka veriteľa, aby spotrebiteľ, ktorý nesplnil svoj záväzok zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka navrhovateľka tvrdila, že ustanovenia v zmluve obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa javí zmluvný vzťah mala niesť iná zmluvná strana. Podľa § 53 ods. 4 písm. o) oprávnenie dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou alebo, ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi. Podľa § 53 ods. 7 Občianskeho zákonníka zabezpečenie z plnenia záväzku z plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy prostredníctvom zabezpečovacieho prevodu práva je pri spotrebiteľskej zmluve neprípustné. Zmluvné podmienky, ktoré vyplývajú zo zmluvy o splátkovom úvere a ktoré dojednala banka pre prípad oneskorenia so splatením a ktorý dojednal žalovaný 1/ pre prípad nesplnenia so splatením, právo na zosplatenie celého úveru, spôsobuje v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, nakoľko sa neprimerane v jeho neprospech odchyľuje od ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

2.6 Ďalej navrhovateľka citovala zákonné ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka a tvrdila, že nestačí akékoľvek omeškania spotrebiteľa s úhradou záväzku na to, že bola v omeškaní a tiež nebola upozornená ani jednou upomienkou.

2.7 Z uzavretej zmluvy o splátkovom úvere vyplývala navrhovateľke povinnosť zaplatiť spracovateľský poplatok v sume 199,18 Eur o ktorú sumu bol poskytnutý úver znížený a následne mesačne bol účtovaný poplatok za správu úveru vo výške 2,66 Eur. Navrhovateľka poukázala na rozhodnutie Ústredného inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie z 24.03.2014 č. SK/0207/99/2014, ktorým „bola žalovanému uložená pokuta 10.000 Eur pre porušenie zákazu upierať spotrebiteľovi právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách tým, že dojednal so spotrebiteľmi

zmluvy, ktoré okrem iného obsahujú totožné vyhlásenie dlžníka“, ktoré už vyššie uviedla. Súčasne poukázala na rozsudok Okresného súdu Skalica zo dňa 06.03.2013 sp.zn. 3C/2348/2012 ktorým bola právoplatne rovnaká zmluvná podmienka vyhlásená za neprijateľnú (absolútna neplatnosť). Priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je podľa navrhovateľky v priamom rozpore so zákonom. Podľa navrhovateľky súd je povinný ex offio skúmať, či voči spotrebiteľovi nie je uplatňované plnenie v neprijateľnej zmluvnej podmienky. Navrhovateľka citovala rozsudok Vrchného krajinského súdu Karlsruhe z 03.05.2011 (17 U192/10), podľa ktorého je pre spotrebiteľa vždy neprijateľné splatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak, tieto sú poskytované a vykonávané vo vlastnom záujme dodávateľa (bod 34. rozsudku). To platí aj pri poplatku za vedenie úverového účtu, keď vedenie úverového účtu nepredstavuje samostatnú odplacnú službu banky klientovi, práve naopak, slúži výhradne záujmom banky. Tiež na poplatok za upomienku niet žiadneho zákonného nároku, nemôže patriť veriteľovi v prípade, keď si tento uplatňuje paušálnu náhradu ujmy z omeškania.

2.8 Navrhovateľka v návrhu uviedla, že listom zo dňa 29.06.2017 jej bolo oznámené, že žalovaný 1/ vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, čím v zmysle ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka zmluva o spotrebiteľskom úvere zaniká, zanikajú všetky práva a povinnosti zmluvných strán zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Podľa navrhovateľky zaniká tak aj povinnosť spotrebiteľa splácať veriteľovi poskytnutý spotrebiteľský úver v dohodnutých splátkach a platiť mu z poskytnutej istiny ďalšie riadne v zaniknutej zmluve dohodnuté úroky. Podľa navrhovateľky aj mimoriadna splatnosť úveru vychádza z neprijateľnej zmluvnej podmienky, umožňuje banke uplatniť toto právo na vyhlásenie predčasnej splatnosti celého úveru pre porušenie akejkoľvek povinnosti spotrebiteľom bez toho, aby boli tieto povinnosti konkrétne špecifikované a bez zohľadnenia, či porušenie povinnosti je dostatočne závažné na to, aby bol odôvodnený následok, ktorým je zosplatnenie úveru.

2.9. Navrhovateľka sa po realizácii úkonov smerujúcich k výkonu záložného práva a následne smerujúcich k uskutočneniu dobrovoľnej dražby dozvedela z výzvy dražobníka - žalovaného 2/ z 01.02.2021, avšak do podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia jej nebola doručená žiadna odpoveď zo strany dražobníka, práve naopak, bolo jej doručené oznámenie o dobrovoľnej dražbe.

2.10 V súvislosti s neprímeraným zásahom do práva na obydlie dala súdu do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu SR I. ÚS 13/2000 v spojení s rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva Stanková vs. Slovenská republika a rozhodnutie Paulic v. Chorvátsko. „Súdy v týchto judikátoch potvrdili, že akýkoľvek zásah do obydlia je potrebné posudzovať veľmi citlivo a zužujúco s tým, že dotknutá osoba má mať za každých okolností možnosť odvolať sa (podľa súdu správne dovoliť sa) ochrany na nezávislom a nestrannom súde. Aplikácia týchto judikátov je o to nevyhnutnejšia, že zásah do vlastníckeho práva navrhovateľky (čl. 20 Ústavy SR) a práva na obydlie (čl. 19 Ústavy SR) chce vykonať súkromný subjekt dražobník, ktorý nepodlieha žiadnej súdnej kontrole, ktorá by v reálnom čase poskytla právam navrhovateľky ochranu. Vzhľadom na to, že žalovaný 2/ môže zo dňa na deň vyvolať proces dražby pri hrubom nemorálnom a neprímeranom výkone záložného práva, a teda je tu reálna hrozba, že navrhovateľka môže prísť o strechu nad hlavou, žiadala súd, aby rýchlo zasiahol a neodkladným opatrením dočasne usporiadal pomery tak, že poskytne ochranu ohrozeným ústavným právam navrhovateľky a zakáže neprímeraný výkon práva žalovaným 1/ a 2/.

2.11 Navrhovateľka k návrhu pripojila sprievodný list zo dňa 29.03.2021, Oznámenie o dobrovoľnej dražbe DD PSO008/18, Zmluvu o splátkovom úvere č. 0341709640, Zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a Mandát zmluvu, návrh na vklad záložného práva, Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti z 29.06.2017, prehľad splátok zaplatených navrhovateľkou s ústrižkami poštových poukážok.

3. Podľa § 324 ods. 1 a 2 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“) pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie. Na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd.

4. Podľa § 325 ods. 1 C.s.p. neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

5. Podľa § 326 C.s.p. v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

6. Podľa § 328 ods. 1 a 2 C.s.p. ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý spĺňa náležitosti podľa § 326. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e) rozhodne súd do 24 hodín od doručenia návrhu.

7. Podľa § 329 ods. 1 prvá, ods. 2 a 3 veta C.s.p. súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

Ak po vydaní uznesenia, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, dôjde k zmene skutkových okolností významných pre rozhodnutie, nezakladá právoplatné rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, prekážku rozhodnutej veci.

8. Inštitút neodkladných opatrení a zabezpečovacieho opatrenia nahradil a doplnil doterajšie predbežné opatrenia v zmysle § 74 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku. Novozavedeným inštitútom sa zmenila doterajšia koncepcia právnej úpravy predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej bolo cieľom predbežných opatrení dočasne upraviť pomery účastníkov konania a následne rozhodnúť vo veci samej. Nová právna úprava upustila od doterajšej koncepcie predbežnosti poskytovanej ochrany, pretože po nariadení navrhovaných opatrení nemusí nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Charakter tohto procesného inštitútu obmedzuje procesnú aktivitu strán ako aj potrebu vykonania pojednávania a procesného dokazovania. Neodkladné opatrenie je vykonateľné jeho doručením; táto právna úprava je v súlade s koncepciou vykonateľnosti uznesení, keďže neodkladné opatrenie vydáva súd vo forme uznesenia.

9. V konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zisťuje súd relevantné skutočnosti zjednodušeným procesným postupom. Vychádza pritom z návrhu, zohľadňujúc obsah a výpovednú hodnotu pripojených listín (ustanovenie § 326 ods. 2 C.s.p.). Pomerne krátka lehota na rozhodnutie neotvára priestor pre plnohodnotné dokazovanie, ktoré súd z objektívnych dôvodov nemôže vykonať. O návrhu rozhoduje na základe osvedčenia podstatných skutočností, ktoré vymedzuje jednak ustanovenie § 326 ods. 1 C.s.p. v rámci zákonných náležitostí návrhu a jednak ustanovenie § 325 ods. 1 C.s.p., pokiaľ ide o podmienky nariadenia neodkladného opatrenia.

Vzhľadom na subsidiaritu neodkladného opatrenia vo vzťahu k zabezpečovaciemu opatreniu, vyjadrenú v ustanovení § 324 ods. 3 C.s.p., možno za fakultatívnu náležitosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia považovať opísanie skutočností osvedčujúcich nemožnosť dosiahnuť sledovaný účel zabezpečovacím opatrením. Navrhovateľ by mal súčasne predložiť aj (spravidla listinné) dôkazné prostriedky, na základe ktorých môže súd dané tvrdenie považovať za osvedčené. Listinné dôkazné prostriedky majú pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia osobitný význam práve z dôvodu, keďže súd nevykonáva plnohodnotné dokazovanie.

10. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľka žiada nariadiť neodkladné opatrenie pred začatím konania vo veci samej. Zo Zmluvy o splátkovom úvere doručenej navrhovateľkou súd zistil, že bola uzavretá medzi navrhovateľkou a žalovaným 1/ dňa 18.05.2007 pod č. 0341709640, navrhovateľke bol poskytnutý úver 300.000 Sk (9.759,01 Eur, spotrebný úver - Americká hypotéka s fixnou 5 rokov úverovou sadzbou 5,59 % p.a. v deň uzatvorenia zmluvy s dobou fixácie odo dňa uzatvorenia zmluvy do 18.05.2012, úver bol poskytnutý jednorazovo bezhotovostne, poplatok za poskytnutie úveru bol dohodnutý vo výške 6.000 Sk (199,18 Eur), poplatok za správu úveru 80 Sk (2,66 Eur) mesačne, výška splátky 2.171 Sk (72,10 Eur), splatnosť prvej splátky istiny 10.06.2007, počet splátok 239, splátky boli splatné mesačne k 10. dňu v kalendárnom mesiaci, konečná splatnosť úveru 10.04.2027, RPMN 6,58 %.

Na zabezpečenie svojho záväzku zo Zmluvy o splátkovom úvere žalovaný 1/ uzavrel s navrhovateľkou Zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a Mandátnu zmluvu dňa 18.05.2007 a zálohom bola nehnuteľnosť vo vlastníctve navrhovateľky nachádzajúca sa v katastrálnom území Lučenec, obec

L., okres L., zapísaná v liste vlastníctva č. XXXX vedenom Okresným úradom Lučenec, katastrálny odbor a to byt č. XX nachádzajúci sa v bytovom dome súp. č. XXX vo vchode č. XX G. 6. poschodí, na ulici P. T. XXX/XX, postavený na parcele reg. „C“ KN č. 4990/5 vo vlastníctve navrhovateľky 1/1 a podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu 61/4127-ín. Vklad záložného práva bol povolený Okresným úradom Lučenec katastrálny odbor pod č. V 1229/07 dňa 14.06.2007. Navrhovateľka preukázala, že jej bolo doručené Oznamenie o dobrovoľnej dražbe zo dňa 30.06.2021 dražobníka žalovaného 2/. Navrhovateľom dražby je žalovaný 1/ a dátum konania dražby 30.04.2021. Z vyššie citovaného listu vlastníctva mal súd preukázané, že dňa 01.04.2021 - vz. 944/21 bolo v katastri nehnuteľností poznamenané oznámenie o dobrovoľnej dražbe č. DD PSO008/18 z 30.03.2021.

11. V zmysle ustanovenia § 325 ods. 1 C.s.p. neodkladné opatrenie môže súd nariadiť z dvoch dôvodov, a to v prípade ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery strán alebo v prípade existencie obavy, že exekúcia bude ohrozená. Zo zákonnej úpravy neodkladného opatrenia je zrejmé, že súd pri rozhodovaní o ňom nezisťuje všetky skutočnosti, ktoré by musel zisťovať v prípade konečného rozhodnutia vo veci samej, pričom nárok (prípadne právo) nemusí byť nepochybne preukázaný, musí však byť osvedčený. Miera osvedčenia sa riadi vždy konkrétnou situáciou. Súd sa obmedzí len na osvedčenie najzákladnejších skutočností preukazujúcich nutnosť (naliehavosť) úpravy pomerov, pričom tieto musia byť takého charakteru, že ak by k úprave pomerov nedošlo, mohlo by dôjsť k nezvratiteľnému následku alebo k stavu, ktorý by bol zvrátiteľný len neprímeraným úsilím a nákladmi, resp. s veľkými obtiažami. Zároveň súd musí uvážiť, aby dôsledkom nariadeného opatrenia nevznikla niekomu neprímeraná ujma, s prihliadnutím na to, že nariadením neodkladného opatrenia súdu možno iného obmedziť vo výkone jeho práv len v nevyhnutnom rozsahu a len v záujme sledovaného legitímneho cieľa a účelu opatrenia tak, aby nový stav (novoupravené pomery), nezakladali ďalšie právne spory, rešpektujúc vymedzené zákonné a ústavné limity.

12. Účelom inštitútu neodkladného opatrenia je upraviť pomery medzi stranami sporu a to jednak ešte pred rozhodnutím súdu vo veci samej v štádiu pred začatím konania, počas konania, ako aj po jeho skončení a to za predpokladu, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery strán alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Procesný inštitút neodkladného opatrenia umožňuje upraviť pomery medzi stranami sporu do doby, pokiaľ nebude rozhodnuté vo veci samej a to za predpokladu, že takéto opatrenie súdu ešte pred samotným meritórnym rozhodnutím sa javí ako nevyhnutné, nakoľko existujú konkrétne okolnosti prípadu, ktoré relevantne odôvodňujú jeho nariadenie a poukazujú na naliehavosť a nutnosť dočasne upraviť pomery medzi stranami sporu. Už zo samotného terminologického a jazykového výkladu názvu tohto procesného inštitútu v zmysle novej procesnej úpravy vyplývajú charakter a zásada „neodkladnosti“ takéhoto opatrenia. Vzhľadom na závažnosť právnych následkov, ktoré zákon z jeho nariadením spája a skutočnosť, že zasahuje podstatným spôsobom do práv druhého subjektu a obmedzuje ich a to bez existencie samotného meritórneho rozhodnutia súdu, je nevyhnutné, aby súdy zodpovedne a s prihliadnutím na všetky okolnosti prípad zvažovali relevantnosť a nevyhnutnosť takéhoto zásahu do subjektívneho práva.

13. Pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia je súd viazaný návrhom strany sporu, pričom by však mal starostlivo zvážiť najmä rozsah navrhovaných obmedzení. Povinnosť zdržať sa disponovania s vecami alebo subjektívnymi právami (oprávneniami) uloží vždy vtedy len takým spôsobom, aby neprímerane nenarušil hospodárske funkcie strany sporu, voči ktorej neodkladné opatrenie smeruje. Nariadenie neodkladného opatrenia je spravidla spojené so zásahom do vlastníckeho práva, pričom podľa článku 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky je možné vlastnícke právo obmedziť iba v nevyhnutnej miere. Nariadenie neodkladného opatrenia môže byť aj zásahom do práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť (článok 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Z týchto dôvodov je vždy potrebné posúdiť, či uložením navrhovaných obmedzení nedochádza k zásahu do uvedených základných práv nad nevyhnutnú mieru a či uloženie obmedzení sleduje legitímny cieľ (účel).

14. Navrhovateľka v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia potrebu bezodkladnej úpravy pomerov vyvodzovala z dôvodov ochrany obydľia tvrdiac, že vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru jej povinnosť úver zaplatiť zanikla, ako aj z dôvodu, že je možné domnievať sa, že výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby je protiústavný.

15. Záložné právo k nehnuteľnosti navrhovateľky vzniklo podľa § 151e ods. 2 Občianskeho zákonníka zápisom do katastra nehnuteľností.

16. Podľa § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva. V rámci výkonu záložného práva sa záložný veriteľ môže uspokojiť spôsobom určeným v zmluve alebo predajom zálohu na dražbe podľa osobitného zákona (zák. č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách - ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“) alebo domáhať sa uspokojenia predajom zálohu podľa osobitných zákonov (zák. č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti), ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak. Prípady, ak na zálohu vznikne viac záložných práv, upravuje Občiansky zákonník v § 151k.

17. Žalovaný 1/, ako záložný veriteľ, začal výkon záložného práva predajom založenej nehnuteľnosti na dobrovoľnej dražbe podľa zák. č. 527/2002 Z.z. Výkonom záložného práva evidentne žalovaný sleduje legitímny cieľ uspokojenia svojej pohľadávky z úverovej zmluvy spôsobom dovoleným zákonom. Vzhľadom na možnosť domáhať sa po realizácii dobrovoľnej dražby jej neplatnosti v zmysle § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, kde v rámci konania o neplatnosť dražby možno ako prejudiciálnu otázku riešiť aj neplatnosť záložnej zmluvy, vlastnícke právo navrhovateľky nie je však ohrozené bezprostredne, nakoľko až do udelenia príklepu a zaplatenia najvyššieho podania vydražiteľom je navrhovateľka stále vlastníčkou nehnuteľnosti, a teda nejaví sa byť daný dôvod na neodkladnú úpravu pomerov. Práve žaloba o neplatnosť dražby je prostriedkom súdnej kontroly. V tejto súvislosti súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. Pl. 23/2014 zo dňa 24.09.2014, v ktorom konštatoval odlišnosť právnej úpravy v podmienkach právneho poriadku Českej republiky, keď uviedol, že: „Najmä preto nie je možné vo vzťahu k § 7 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách vychádzať z nálezu Ústavného súdu ČR (sp.zn. Pl. ÚS 47/04 zo dňa 08.03.2005), ktorý rozhodol, že § 36 ods. 2 zákona č. 26/2000 Sb. o verejných dražbách nie je v súlade s princípmi právneho štátu, s čl. 1 Ústavy ČR a čl. 1 a čl. 3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 26 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 dodatkového protokolu (nález Ústavného súdu ČR sp.zn. Pl. ÚS 47/04 z 08.03.2005). Predmetné ustanovenie § 36 ods. 2 zákon o verejných dražbách rozširovalo právnu úpravu nútených (exekučných) dražieb aj na prípady, keď bolo záložné právo zapísané aj do katastra nehnuteľností pred účinnosťou novej právnej úpravy a zároveň záložný veriteľ čestne vyhlásil vo forme notárskej zápisnice, že má voči dlžníkovi splatnú pohľadávku, ktorá nebola splnená. Umožňovalo tak exekučnú (nútenú) dražbu bez exekučného titulu. Zrušenie tohto ustanovenia znemožnilo výkon nútenej (exekučnej) dražby, a tak malo samostatný normatívny význam pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej.“

Súd dodáva, že v prípade, že navrhovateľka odmietne po prepise vlastníctva nehnuteľnosti na vydražiteľa na liste vlastníctva nehnuteľnosť dobrovoľne vypratať, vydražiteľ sa legálnou cestou bude musieť domáhať svojho vlastníckeho práva (a v rámci neho práva s nehnuteľnosťou nakladať a užívať ju) cestou žaloby o vypratanie nehnuteľnosti, pričom podanie žaloby o neplatnosť dražby zo strany (pôvodného) vlastníka - navrhovateľky je relevantným dôvodom na fakultatívne prerušenie konania o vypratanie nehnuteľnosti v zmysle § 164 C.s.p., nakoľko ak by súd v rozhodnutí vyslovil neplatnosť dražby, ako vlastníčka nehnuteľnosti by bola na list vlastníctva opätovne zapísaná navrhovateľka a teda by nebol dôvod na vypratanie nehnuteľnosti z jej strany. Potreba neodkladnej a dočasnej úpravy pomerov sa preto javí ako dôvodná v čase, keď už bola dražba zrealizovaná a bola podaná aspoň jedna z v tomto odseku uvedených žalôb (uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 17Co/253/2018 zo dňa 15. októbra 2018).

18. Je nepochybné, že záložné právo na zabezpečenie pohľadávky žalovaného 1/ vzniklo na zmluvnom základe. Navrhovateľka ako záložca je povinná strpieť výkon záložného práva a to s poukazom na § 151m ods. 4 veta prvá Občianskeho zákonníka. To, že predmetom zálohu je obydlie navrhovateľky, nie je dôvodom na vyhovieť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd uložil záložnému veriteľovi povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva. Obydlie občana spomedzi zálohov Občiansky zákonník nevylučuje. Ústava Slovenskej republiky chráni výlučne nedotknuteľnosť obydlia, nezakotvuje právo na obydlie. Podľa článku 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého obydlie je nedotknuteľné, nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva. Aj Chartou základných práv Európskej únie garantovaná nedotknuteľnosť obydlia v sebe nezahŕňa nemožnosť založenia obydlia na zabezpečenie vymožiteľnosti pohľadávky záložného veriteľa, následnej realizácie záložného práva a z toho vyplývajúcej straty obydlia. Nedotknuteľnosť obydlia oprávnenému užívateľovi obydlia garantuje len právo na jeho nerušené užívanie bez nedovolených zásahov tretej osoby avšak len dovtedy, dokedy mu právo užívania obydlia patrí. Ani rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C

34/13 vo veci Monika Kušionová proti SMART Capital, a.s., nevytlúčil možnosť výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby na obydlie pre nesúlady so smernicou Rady 93/13 EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, iba zdôraznil, že: „strata bývania je jedným z najvážnejších zásahov do práva na rešpektovanie obydli a každý, komu takýto vážny zásah hrozí, musí mať v podstate možnosť predložiť primeranosť takéhoto opatrenia na súdne preskúmanie (rozsudky ESLP McCann v. Spojené kráľovstvo, č. 19009/04, § 50, ESLP 2008, a Rousk v. Švédsko, č. 27183/04, § 137).“

19. Podľa § 53 ods. 10 Občianskeho zákonníka ak záložné právo zabezpečuje záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy, môže sa záložný veriteľ v rámci výkonu záložného práva uspokojiť len predajom zálohu na dražbe podľa osobitného zákona alebo predajom zálohu podľa osobitných zákonov.

20. Zmluva o splátkovom úvere uzavretá medzi navrhovateľkou a žalovaným 1/ podľa § 479 Obchodného zákonníka je zmluvou spotrebiteľskou podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom navrhovateľka v návrhu tvrdila, že na Okresnom súde Lučenec je vedené konanie sp.zn. 11Csp/24/2020 medzi stranami: Slovenská sporiteľňa, a.s. - žalobca proti C.Q. M. - Z. - žalovaná o zaplatenie 9.851,57 Eur s príslušenstvom, konanie nie je skončené.

Ďalej súd zistil, že uznesením Okresného súdu Lučenec č.k. 6Csp/78/2018-40 zo dňa 13. júna 2018 bolo nariadené neodkladné opatrenie v znení: „Žalovaný v 2. rade je povinný zdržať sa realizácie dobrovoľnej dražby nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, katastrálne územie L., obec L., okres L., a to byt č. 31, nachádzajúci sa na 6.poschodí bytového domu so súpisným č. XXX, vo vchode XX na ulici Rúbanisko II postavený na parcele číslo: 4990/5 a pozemok, parc. č. 4990/5 zastavané plochy a nádvoria o výmere 555 m² v spoluvlastníckom podiele k pozemku 61/4127, ktoré sú vo vlastníctve žalobkyne.“ (II. výrok). Uznesenie v citovanom výroku bolo potvrdené Krajským súdom Banská Bystrica uznesením č.k. 16Co/263/2018-84 dňa 14.09.2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21.09.2018.

Rozsudkom Okresného súdu Lučenec č.k. 11Csp/55/2018-48 o určenie neplatnosti zmluvy zo dňa 21.11.2018 súd žalobu zamietol (I. výrok) a zrušil neodkladné opatrenie citované vyššie v tomto rozsudku (II. výrok). Rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 14Co/32/2019 dňa 03.12.2019 bol rozsudok č.k. 11Csp/55/2018-66 zo dňa 21.11.2018 potvrdený.

21. Možnosť súdneho preskúmania výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby je (ako už bolo uvedené vyššie) podmienka slovenského právneho poriadku daná napríklad inštitútom žaloby o neplatnosť dražby, ktorú možno odôvodniť aj neplatnosťou záložnej zmluvy založenej na neprijateľnosti zmluvných podmienok týkajúcich sa záložného práva, čo konštatoval aj Súdny dvor Európskej únie v rozsudku C 34/13, keď v bode 61 konštatuje: „Konkrétne § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách v platnom znení umožňuje súdu, aby v prípade spochybnenia platnosti podmienky záložnej zmluvy určil neplatnosť dražby, pričom toto rozhodnutie so spätnou účinnosťou stavia spotrebiteľa takmer do rovnakého postavenia v porovnaní s tým, ktoré mal pôvodne a teda v prípade protiprávnosti dražby neobmedzuje náhradu jeho škody iba na finančnú kompenzáciu.“ napokon samotný výrok rozsudku znie: „Ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje vnútroštátna práva úprava, ako je úprava dotknutá vo veci samej, umožňujúca vymôcť pohľadávku založenú na zmluvných podmienkach, ktoré sú prípadne nekalé, mimosúdny výkon záložného práva na nehnuteľný majetok, ktorý spotrebiteľ poskytol ako zabezpečenie pohľadávky, pokiaľ predmetná právna úprava prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje ochranu práv, ktoré spotrebiteľovi priznáva táto smernica, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu.“

Článok 1 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorú uzavrel predajca alebo dodávateľ so spotrebiteľom, je vylúčená z pôsobnosti len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného zákonného alebo regulačného ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu.“

22. Zákon o dobrovoľných dražbách umožňuje výkon záložného práva, ak hodnota pohľadávky v čase oznámenia o začatí výkonu záložného práva prevyšuje 2.000 Eur (§ 3 ods. 6) nevyklučuje možnosť, aby zálohom bola nehnuteľnosť, ku ktorej má záložca evidovaný trvalý pobyt, t.j. je jeho obydli. S takouto možnosťou počíta (napr. ust. § 16 ods. 6, podľa ktorého „Vo veciach zákonného záložného práva a v prípadoch, ak je predmetom dražby alebo opakovanej dražby byt alebo dom, v ktorom má dlžník hlásený trvalý pobyt podľa osobitného predpisu ...“) a napokon stanovuje, že ak nehnuteľnosť nie je predmetom viacerých záložných práv a výtazok dražby prevyšuje pohľadávku záložného veriteľa a náklady dražby,

po ich uhradení sa zvyšok výťažku odovzdá predchádzajúcemu vlastníkovi nehnuteľnosti (§ 32 ods. 1). Občiansky zákonník v § 53 ods. 10 pripúšťa výkon záložného práva predajom zálohu na dražbe, podľa osobitného zákona, aj v prípade, ak záložné právo zabezpečuje záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy. Rovnako tak je postup žalovaného 1/ súladný aj so zákonom o dobrovoľných dražbách, ktorý pripúšťa možnosť dražiť nehnuteľné veci, ak hodnota pohľadávky bez jej príslušenstva zabezpečenej záložným právom ku dňu oznámenia o začatí výkonu záložného práva prevyšuje 2.000 Eur. V tomto prípade má súd zo spisu sp.zn. 11Csp/24/2020 preukázané, že dlžná suma navrhovateľky voči žalovanému 1/ predstavuje minimálne 9.851,57 Eur, teda niekoľkonásobne prevyšuje hranicu vymedzenú v § 3 ods. 6 zákona o dobrovoľných dražbách.

23. Navrhovateľka prevzala list žalovaného 1/ zo dňa 29.06.2017, ktorým jej oznámil vyhlásenie úveru za predčasne splatný a oznámením o začatí výkonu záložného práva (zo dňa 29.03.2021), žalovaný 1/ preukázal, že navrhovateľka mala vedomosť o zosplatnení a výške dlhu v čase zosplatnenia. Zákon záložného veriteľa nelimituje v tom, že musí záložné právo realizovať len formou exekučnej dražby na základe exekučného titulu, ale ponecháva tu voľný výber z troch alternatív - realizácie žalobného práva spôsobom uvedeným v zmluve, ktorý samozrejme nesmie odporovať zákonu, formou dobrovoľnej dražby alebo exekučnej dražby (§ 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka).

24. Vzhľadom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že nie sú dané predpoklady na vydanie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 1, 2 písm. c) ani písm. d) C.s.p., v spojení s § 326 C.s.p. lebo navrhovateľka neosvedčila podmienky dôvodnosti a opodstatnenosti návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, t.j. neuviedla a neosvedčila skutočnosti odôvodňujúce záver na uloženie povinnosti žalovanému 1/ zdržať sa výkonu záložného práva viaznuceho na nehnuteľnosti vo vlastníctve navrhovateľky. Vlastnícke právo fyzickej aj právnickej osoby podľa článku 20 Ústavy Slovenskej republiky požíva rovnakú ochranu. Navrhovateľka neosvedčila potrebu chrániť vlastnícke právo k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom záložnej zmluvy vo väčšom rozsahu, než právo žalovaného 1/ na vrátenie poskytnutého úveru.

25. Súd zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia aj voči žalovanému 2/, ktorého právne postavenie ako dražobníka je závislé od právneho postavenia žalovaného 1/ ako záložného veriteľa, pretože len na základe záložného práva záložného veriteľa môže dôjsť k jeho realizácii, preto je nezmyselné, aby záložný veriteľ mohol realizovať záložné právo, ale dražobník nie (uznesenie sp.zn. 17Co/253/2018 zo dňa 15. októbra 2018 Krajského súdu Banská Bystrica).

26. Podľa § 255 ods. 1 C.s.p. súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

27. Podľa § 262 ods. 1 a 2 C.s.p., o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

28. V súvislosti so správnou interpretáciou § 262 ods. 1 a 2 C.s.p. súd poznamenáva, že dvojfázové rozhodovanie o trovách konania v zmysle tohto ustanovenia, predpokladajúce 1. rozhodnutie v rámci rozhodnutia končiaceho konanie len o nároku na náhradu trov konania a 2. až následné rozhodnutie prvoinštančného súdu o výške náhrady trov má zmysel len pri pozitívnom vyriešení otázky nároku na náhradu a naopak, taký zmysel stráca, ak výsledkom uvažovania o nároku na náhradu je záver o neexistencii takéhoto nároku u žiadnej zo strán sporu (u jednej preto, že ju na to nedisponuje výsledok konania a u druhej preto, že tu buď niet trov majúcich sa nahradiť alebo sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, odôvodňujúce nepriznanie náhrady).

29. Navrhovateľka v spore úspech nemala a žalovanému 1/ s 2/ preukázateľne žiadne trovy (majúce sa nahradiť) nevznikli, a preto súd rozhodol, že žalovaný 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia, prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, Filákovská cesta 287, 984 01 Lučenec na Krajský súd Banská Bystrica, a to písomne.

Podľa § 363 C.s.p. v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každý účastník dostal jeden rovnopis odvolania. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.